

Autor: Michael O'Meara

*Poznámka autora: Toto krátké shrnutí klasické Schmittovy eseje **Pojem politična** zčásti vychází z nedávné debaty v sanfranciském knižním klubu nacionalistů (Bay Area Nationalist Book Club).*

Ať už je položena jakkoliv, otázka *politična* je pro každý národ vždy tou nejdůležitější záležitostí.

Politično nesmí být směšováno s pojmy „politika“, nebo dokonce „stranická politika“, které se vztahují k zájmům jednotlivců nebo zvláštních skupin v parlamentních sklenících.

„Politika je spojena s racionalismem, materialismem, ekonomismem a panstvím Mamonu – tedy prvky podrývajícími svrchovanost, tradici a imperativy ‚politična‘“.

Carl Schmitt

Jedna.

Politično se obrací na stát v jeho nejvyšší formě – tedy coby garanta vnitřního míru a vnější bezpečnosti.

Až následkem reformy státu liberální společnosti – kdy zájmy jednotlivců převážily nad zájmy společenství a soukromému jedinci byl poskytnut prostor k získávání mocenských pozic a vlivu – se politika a politično vydaly odlišnou cestou. (V USA – prvním liberálním státu, politika splývá s obchodem od samého počátku.)

Schmittovo politično se tedy zásadně odlišuje od konvenčně chápané politiky, a vztahuje na situace, kde stát („politický stav organizovaného národa na vymezeném území“) vystupuje odděleně od a nad společností, především v momentě, kdy mu hrozí zničení nadosobním hnutím či entitou, a tak musí bránit jak sebe, tak komunitu, k jejíž obraně se zavázal.

Dvě.

Opačné kategorie definující politično jsou pak právě typu přítel – nepřítel, dělení naznačují možnost fyzického střetu mezi soupeřícími státy. Toto dělení spočívá na protikladných kategoriích specifických pro politično – stejně jako jsou kategorie dobra a zla specifické pro morálku, krásy a ošklivosti pro estetiku, zisku a ztráty pro ekonomiku atd.

Tři.

Kdo je nepřítelem? U Schmitta na sebe bere podobu nadosobní, cizí, existenciálně odlišné entity, jejíž nepřátelství a ochota k boji ohrožují stát a jeho vnitřní vztahy přátelství.

Nepřítel není takto definován na základě osobních preferencí nebo morálních soudů (*inimicus*), ale čistě jako prudce nepřátelská moc (*hostis*), ohrožující pokračování existence státu.

Nepřítel v tomto významu existuje všude tam, kde jeden celek bojujících lidí představuje existenciální hrozbu pro jiný.

K určení nepřítele je nezbytný prožitek smrtelného ohrožení – což žádná racionální analýza, diskurzivní logika, objektivní soud nebo normativní standard nedovedou v žádném případě předpovědět, protože se jedná o prožitek národa, vnímajícího ohrožení své existence.

Nepřítele zde definují konkrétní znaky, nikoliv obsah – což znamená, že přichází v podobě něčeho specifického, konkrétního a velmi intenzivního – nikoliv pouze v symbolické nebo metaforické rovině.

„Klíčová je vždy možnost konfliktu v extrémním případě.“

Nepřítelem zpravidla bývá odlišný, z vnějšku hrozící, „cizinec“.

Nepřítel však může povstat i z vnitřních rozbrojů, když se domácí sociální, náboženské, lokální a další odstředivé tendence natolik zvýrazní, že oslabují jednotu státu a sdílenou identitu občanstva, a dělí jej na přátele a nepřátele – tedy vedou ke stavu občanské války, kdy se vnitřní politika stává zásadní a prvotní.

Vzácnější (specificky americký) případ nepřítele, nalézajícího se uvnitř, nacházíme tam, kde kulturně cizí prvky převezmou kontrolu na úkor občanstva (a stanou se tím, co Yockey nazval „vnitřním nepřítelem“).

Čtyři.

Přátelé naopak sdílí způsob života, který je váže k sobě a vytváří pocit solidarity, pocit přesahující oblast ekonomiky a morálky; cítění připomínající sdílenou, stejnorodou identitu přesahující horizont soukromého života – i když se tito „přátelé“ navzájem neznají.

Přátelství – podmínka dobrých vztahů mezi příslušníky rozsáhlých společenských nebo obecních sdružení – má vždy přednost před nepřátelstvím. Není totiž možné definovat život ohrožující „je“ bez předchozího vymezení život potvrzujících „nás“.

Skutečně až tváří tvář smrti a zničení nepřítelem si „my“ plně uvědomíme, kdo jsme, a co je pro nás opravdu „racionální“.

Takové pojetí přátelství v sobě implicitně obsahuje převahu „partikulárního“ nad

„univerzálním“, a nemožnost souběhu zájmů na základě s nepřítelem sdílených vlastností.

Pět.

Politično v konečném důsledku znamená otázku života a smrti – a ta na oplátku předpokládá existenci nepřítele – nepřítele chápaného bez ohledu a nezávisle na ostatních protikladech (např. morální protiklad dobra a zla) a s konceptuálně autonomními kategoriemi myšlení.

Předpokladem politična „zorientoval“ Schmitt stát směrem ven, k vnějším hrozbám spíše než k vnitřní struktuře vlády nebo sociálně-ekonomické činnosti (což je pole působnosti stranické politiky). Samotná existence státu je zakotvena v jeho ochotě bránit ji – v případě nutnosti se zbraní v ruce.

To dává státu „právo“ – uplatněním své autority v oblasti *jus belli* – poručit svým příslušníkům zabít a vystavit se nebezpečí zabití.

Tato autorita garantuje státu „nadřazenost“ nad ostatními příslušnostmi – jedině stát může totiž své příslušníky přinutit své příslušníky k zabíjení a riskování životů.

Slabé národy, naplněné strachem ze „zkoušek a rizik“ spojených s političnem nevyhnutelně mizí z řečiště historie.

V tomto život a smrt naznačujícím vymezení vidí Schmitt podstatu politična.

Kdo učiní rozhodnutí bojovat nebo nebojovat s nepřítelem, je nadán rozhodující, svrchovanou politickou mocí: suverenitou.

Jakmile odezní bezprostřední hrozba války, politično ji následuje.

To neznamená, že války by měla být „cílem, účelem nebo obsahem“ politična, jenom že „způsob chování“ – tedy osobní zodpovědnost, suverénní výkon suverenity – který rozpoznává nebezpečí a je připraven mu čelit, zakládá politično.

Politické bytí ve schmittovském smyslu nevyžaduje jen předchozí závazek domácímu vztahu přátelství a z něj vycházející sociální solidaritě, ale také svébytné formě života, v němž je v konečném důsledku skupinová identita ceněna výše než samotné fyzické přežití.

Šest.

Politično, které „válce neodporuje ani ji nevyhledává“ – nepředstavuje pak nezbytně pouze funkci války (nejvyššího vyjádření polaritý přítel-nepřítel), ani jej nelze *per se* označit za bojechtivý nihilismus. Jde spíše o pouhou možnost ozbrojeného nepřátelství – i v případech, kdy znepřátelené strany ospravedlňují své nepřátelství abstrakcemi typu svoboda, spravedlnost apod.

Válka je jednoduše „trvale přítomnou možností“, již Schmitt rozpoznal a z níž učinil centrum politické oblasti.

Pokud znamená válka pro Schmitta především reakci na vnější hrozbu, nikoli vědomou a cílenou agresi, co to znamená existenciálně? (Přinejmenším na první pohled by to naznačovalo odmítnutí dobyvačného ducha a vůle k moci. Jeden z mých druhů to označil za liberální pozůstatek ve Schmittově myšlení, já spíše za prvek katolické morálky. V každém případě Schmitt nikdy nepřijal Nietzscheho pozice.)

Sedm.

Liberalismus neumí rozlišovat mezi přítelem a nepřítelem. Jeho individualistická, univerzalistická a pluralistická ideologie („vzešla ze svobody a věrná /abstraktnímu/ krédu, že všichni lidé jsou stvořeni rovni“) popírá možnost takového označení a chápe svět v tržních nebo moralistických pojmech. Existují pro ni tedy pouze ekonomičtí konkurenti a morální entity, s nimiž lze vyjednávat nebo se na bázi univerzálních práv přít v debatě.

Nikoliv konflikt, ale kompromis tak představuje hlavní cíl liberálního státu – odtud pramení jeho přichylnost ke směně, vyjednávání a obchodu.

Ať se ale snaží sebevíc, nemůže liberalismus političnu uniknout.

Když je konečně přinucen vymezit nepřítele, vykreslí ho liberalismus coby stojícího mimo „lidstvo“ – není ho tedy nutné „pouze“ porazit, ale bez milosti vyhladit, jelikož nepřítel liberála je z definice ne-člověk.

Osm.

Protože chápe stát v zásadě coby nástroj společnosti a ekonomiky, zacílený na co největší (materiální) štěstí co největšího množství, postrádá liberalismus politickou teorii – přichází ve výsledku pouze s kritikou politična.

Liberální individualismus a univerzalismus přinejmenším teoreticky negují samotnou možnost politična – nic by totiž nemělo nutit člověka umírat za stát chápaný v ekonomicko-etických, a nikoliv politických, termínech.

Takovéto donucení by nejen narušilo svobodu jednotlivce, ale také by nesmlouvavě potvrdilo prvenství státu/národa, zatímco liberalismus ve svém humanismu a racionalismu iracionálně a nelidsky pokládá za nejdůležitější individuální otázky etiky a ekonomiky.

Liberální stát jako takový je oddán právům a zájmům jednotlivců chápaných jako soběstačné jednotky, jejichž suma tvoří lidstvo – a v ekonomické rovině pak nespoutané výrobě a obchodu.

V praxi pak staré zavedené stavy musely spolu s tradičními „prerogativy“ ustoupit přáním

beztvaré, snadno ovlivnitelné masy v triumfu množství nad kvalitou; peníze svrhly vládu králů posvěcenou z nebes. Moc přešla na peněžní vrstvu (rekrutující se z nemalé části z řad příslušníků etnické menšiny), jejíž vláda se ukázala být mnohem ničivější než nejhorší tyranie minulosti.

Také umožnila lichvářům zneužít majetkových práv k vyhnání rolníků z jejich půdy; osobní zájmy představované politiky převážily nad osudem národa; a bratrství člověka přineslo největší a nejsveřepější války k potlačení projevů politické plurality.

Devět.

Politično však nelze opomenout nebo se mu vyhnout – je imunní vůči procesu depolitizace – jelikož představuje podstatu suverenity.

V případě války se stát, coby nástroj politična – stává nejvyšší autoritou (i nad zákonem), po dobu trvání ohrožení.

Právní systémy nejsou ve skutečnosti založeny na právním odůvodnění, ale na moci, promlouvající k existenciální/ontologické situaci, která nevyžaduje žádné další ospravedlnění mimo svou vlastní existenci.

Deset.

Protego ergo obligo („Ochraňuji, proto zavazuji“) představuje *cogito ergo sum* („Myslím, tedy jsem“) státu.

Stát jako takový – představující nejvyšší formu lidského společenství – brání životy svých občanů a na oplátku u nich předpokládá ochotu a připravenost za stát v případě nezbytnosti položit život.

Ochrana a poslušnost – řádně připoutány jedna k druhé – jsou tímto způsobem vzájemně propojeny.

Jedenáct.

V konečném důsledku je politično existenciální záležitostí nejvyššího řádu.

Tváří tvář smrti musí člověk vzít do rukou zodpovědnost za svůj život a zvolit stranu. V této situaci nepřítel nevyhnutelně zdůrazňuje skutečný význam přátelství.

Zároveň nepřítel definuje, co to znamená být člověkem – jedině při konfrontaci se smrtí konfrontujeme život v jeho celistvosti.

Politično je manifestací osudu, protože zprostředkovává lidem historičnost a podíl na sféře velkolepých událostí, sahající nad rámec jejich soukromé existence.

V liberální utopii – světovém státě – v situaci, kdy existuje jediné „lidstvo“ a dělení přítel-nepřítel pozbylo (s výjimkou případné existence mimozemského života) význam, by neexistovalo ani politično – jen soupeření mezi jednotlivci, jejichž nejvyšší zájem by představovaly sebeobohacení, pohodlí a zábava.

Bez politična a státu, na němž spočívá (tj. bez existenciálního závazku sdílené identity), by nebylo ani polarity, opozice, odkazu na transcendentno ani způsobu, jak čelit modernímu nihilismu.

První obětí liberální depolitizace se tak vždy stává „význam“.

Pokud pak mají Evropané kdy opět nabýt kontroly nad svým osudem, můžou tak učinit jedine politickým utvrzením identity – odlišné od zbytku národů světa.

Všechno ostatní je jednoduše „politika.“

Úvaha Michaela O'Meary *Carl Schmitt's The Concept of the Political* vyšel na stránkách Counter-Currents Publishing.

Díla Carla Schmitta v češtině lze objednat u nakladatelství Oikoymenh.